

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

Satversmes tiesas tiesneša

Jāņa Neimaņa

ATSEVIŠĶĀS DOMAS

Rīgā 2019. gada 27. novembrī

lietā Nr. 2018-22-01

“Par 2018. gada 22. marta likuma “Grozījumi Izglītības likumā” 1. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta otrajam teikumam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam”.

1. Ar Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr. 2018-22-01 Izglītības likuma 9. panta 1.¹ daļa tika atzīta par atbilstošu Satversmes 1. pantam, 91. panta otrajam teikumam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam. Izglītības likuma 9. panta 1.¹ daļa noteic, ka privātajās izglītības iestādēs vispārējo izglītību un profesionālo izglītību pamatizglītības un vidējās izglītības pakāpē ir jāiegūst valsts valodā. Manuprāt, šī norma bija atzīstama par neatbilstošu Satversmes 112. pantam, jo tā nesamērīgi ietiecas privāto izglītības iestāžu brīvībā.
2. Latvija kā demokrātiska, tiesiska, sociāli atbildīga un nacionāla valsts balstās uz cilvēka cieņu un brīvību. Kopsakarā ar Satversmes 112. pantu

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

cilvēka brīvība ietver sevī arī brīvību īstenot savas tiesības uz izglītību ne tikai valsts vai pašvaldību izveidotās izglītības iestādēs, bet arī privātās izglītības iestādēs, tās izveidojot, vadot vai apmeklējot izglītības iegūšanai.

3. Privātas izglītības iestādes būtiska iezīme ir tās brīvas tiesības organizēt izglītošanas procesu, noteikt izglītošanās procesa mērķus, pasauleskatījumu, mācību metodes, mācību līdzekļus, mācību saturu, izvēlēties skolēnus un skolotājus. Privātu izglītības iestāžu izveidošanas un skološanās brīvība nodrošina sabiedrības atvērtību izglītošanas metožu, satura un izglītošanas formu daudzveidībai un cilvēku nepieciešamībai izpaust savu un savu bērnu privāto brīvību izglītošanās jomā skolā. Rūpēs par sava bērna attīstību bērna vecāki var brīvi izlemt, ka viņu bērns izglītību iegūs noteiktā privātā izglītības iestādē, kas bērna attīstībai un interesēm visatbilstošākajā veidā veiks bērna izglītošanu. Visbeidzot vecāki vai pats izglītojamais var noteikt, kādā formā bērns iegūs izglītību, tostarp, tā var būt ne tikai klātienē, bet arī neklātienē, tālmācības vai pašizglītības forma.
4. Neapšaubot valsts valodas apdraudējuma pastāvēšanu un vajadzību stiprināt valsts valodas zināšanas un lietošanu ikdienā, uzskatu, ka šo mērķi valsts varētu tikpat labi sasniegt ar citādiem līdzekļiem, kas nesamērīgi neskar privāto izglītības iestāžu brīvību. No Izglītības likuma normām es secinu, ka valsts var kontrolēt, lai privātās izglītības iestādēs iegūstamā izglītība būtu līdzvērtīga tai izglītībai, kādu nodrošina valsts vai pašvaldības izglītības iestāde. Valsts to veic ar izglītības standartiem,

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

izglītības programmu licencēšanu un akreditēšanu, izglītības iestāžu akreditēšanu, valsts pārbaudījumiem privātās izglītības iestādēs izglītojamiem. Tā valsts var nodrošināt, ka privātās izglītības iestādēs izglītojamie neatpaliek savās zināšanās no valsts un pašvaldību izglītības iestādēs izglītojamiem. Akreditētās izglītības programmās izglītojamo zināšanu līdzvērtību valsts pārbauda valsts gala pārbaudījumos.

5. Valsts nedrīkstētu iejaukties privāto skolu darbības brīvībā tiktāl, ka valsts jau sāktu noteikt mācību metodes un formas, kā izglītojamam jāapgūst izglītības saturs. Valstij nebūtu jāiejaucas izglītības iegūšanas visos starpposmos privātās izglītības iestādēs, jo izglītojamo zināšanu un spēju līmenis ir ļoti individuāls un atšķirīgs. Valsts varētu noteikt, ka valsts valodas zināšanas iegūstamas attiecīgā valsts valodas mācībām domātā priekšmetā (priekšmetos), kurš iekļaujams noteiktā izglītības programmā, bet citos priekšmetos – pēc privāto izglītības iestāžu izvēles par bērna attīstībai labāko pieeju. Valsts noteikti varētu pārbaudīt iegūtās valodu zināšanas valsts gala pārbaudījumos, kurus, kā norādīts iepriekš, valsts pamatoti var noteikt vienādus kā valsts un pašvaldību, tā privāto izglītības iestāžu akreditētajās programmās izglītojamiem.

Tiesnesis

J.Neimanis